Sněmovna rozhodla co se změní v Česku po epidemii koronaviru

- CZ24 News | 10. dubna 2020

ČESKO: Sněmovna projednala a schválila všech 15 vládních opatření, která cílí na řešení koronavirové krize v Česku. Návrhy zahrnují širší možnosti pro ČNB, úlevy pro cestovní kanceláře nebo ochranu pro nájemníky.

Sněmovna ve středu projednala všechny vládní návrhy, které mají v rámci nouzového stavu pomoci v boji s koronavirem.

Na 18hodinové schůzi, která se protáhla dlouho do noci, schválila dalších 11 návrhů zákona, jež nestihla projednat na úterním jednání. Dohromady vláda Sněmovně předložila 15 změn zákona, všechny prošly.

Znovu se poslanci sejdou až na řádné schůzi 21. dubna, ze středečního jednání vyřadili ještě tři zákony vrácené Senátem, žádost policie o vydání poslankyně Maříkové (SPD) k trestnímu stíhání a novelu zákona upravující kompetence ČNB. Ty zákonodárci projednají příště.

Schválená opatření nyní míří do Senátu, pak je musí podepsat prezident. Poté vstoupí v platnost. Co všechno vládní opatření po dobu nouzového stavu v Česku změní?

Pokuty za porušení opatření proti koronaviru

Policisté i strážníci mají v rukou možnost udělovat pokuty až ve výši 10 tisíc korun, a to těm, kteří nebudou dodržovat opatření vlády spojená s koronavirem. Jde například o zákaz scházení se více než dvou lidí mimo jednu domácnost na veřejnosti nebo nošení roušek.

Návrh prošel jen těsně, kritizovala ho ODS nebo Piráti. Ti poukazovali na to, že výklad opatření vlády nebývá jednoznačný nebo že není jasné, zda policie bude pokutovat i dodržování dvoumetrových rozestupů v obchodech nebo nošení roušek v autech.

Ministr vnitra Jan Hamáček má za to, že většina přestupků bude stejně jako dosud řešena domluvou. Policie podle něj ale potřebuje i účinnější nástroj: „Není to jen o rouškách, ale i o garážových party.“

Přijímací zkoušky na vysoké školy

Přijímací zkoušky na VŠ se uskuteční nejdříve 15 dnů po znovuotevření škol. S ohledem na epidemii se mohou uskutečnit prezenčně i dálkově.

Poslanci prodloužili také lhůtu, v níž přijatí uchazeči mohou dodat dodatečně maturitní vysvědčení, a to z vládou navrhovaných 30 dnů na 45 dnů po zápisu na vysokou školu.

Vysoké školy mají v rukou i možnost prodloužit akademický rok nebo odpustit studentům poplatky za příliš dlouhé studium.

Úlevy v placení nájemného

Nájemníci, kteří kvůli epidemii koronaviru dočasně přišli o příjem, kvůli tomu nemohou dostat výpověď z bytu. Neplacení nájemného by měli pronajímatelé tolerovat do konce července.

Neschopnost platit nájem včas si budou lidé muset potvrdit od úřadu práce, postup stanoví metodický pokyn. Navrhl to komunista Leo Luzar. Na návrh Heleny Válkové (ANO) budou dlužné za nájemné muset splatit do konce roku 2020.

Původní ochranná doba byla do konce května 2021. Majitelé domů a opozice ale vládu kritizuje za to, že pronajímatelům stát nezaručí, že o svoje peníze nepřijdou.

Zákon zároveň odkládá i splátku půjčky od Státního fondu rozvoje bydlení. Lidé, kteří žádali v rámci bydlení pro mladé bytová družstva nebo společenství vlastníků jednotek, budou moci požádat o odložení splácení úvěrů, a to až do 30. listopadu.

Úlevy v nájmech pro firmy

Firmy platící nájem, které kvůli krizovým opatřením musely svou provozovnu uzavřít, mohou požádat o odklad splátek, a to v období od 12. března do 30. června. Na uhrazení splátek budou mít čas do konce letošního roku.

Původně vláda ochrannou lhůtu navrhovala do 31. března 2022, poslankyně Helena Válková (ANO) opět navrhla dobu zkrátit na konec prosince 2021. Vicepremiér a ministr průmyslu Karel Havlíček s tím souhlasil.

Pokud bude třeba, termíny budou prodlouženy o další tři měsíce.

Zákaz jednostranného ukončení nájmu v ochranné době do konce června příštího roku se má vztahovat jen na neplacení nájemného, ale nikoliv na neplacení energií a dalších služeb, shodli se poslanci. Důvodem změny je to, že pronajímatel prostor také nebude osvobozen od platby za energie.

Změny v exekucích a insolvencích

Podnikatelé a firmy v hospodářských potížích na sebe nebudou muset bez zbytečného odkladu podat insolvenční návrh. Do konce června budou pozastaveny exekuce movitých věcí i nemovitostí.

Pozastavení ale má svoje výjimky – nebude se týkat třeba dluhů na výživném a za újmy na zdraví a z úmyslných trestných činů. Pokračovat budou moci exekuce nemovitostí, v nichž dlužník nemá trvalý pobyt. Exekuce prodejem nemovitosti by navíc byla už nastálo možná až u dluhů nad 100 tisíc

namísto nynějších 30 tisíc korun.

Kvůli hrozbě nárůstu dluhů se rozšíří nezabavitelné minimum, například u odstupného v případě výpovědi. Exekuci nebude podléhat ani daňový bonus na dítě. Ani tyto změny nemají být časově ohraničené.

Kateřina Valachová (ČSSD) prosadila i zvýšení jednorázové výplaty dlužníkovi z jeho obstaveného účtu. Zvedne se z dvojnásobku životního minima na čtyřnásobek, tedy ze 7 720 na 15 440 korun.

Marek Výborný (KDU-ČSL) uspěl s úpravou omezení sankcí, pokud dlužník prokáže, že mu opatření proti koronavirové krizi znemožnilo nebo podstatně ztížilo včasné splnění peněžitého dluhu. Omezení by platilo do konce června, sankční úrok by nyní mohl činit nejvýše deset procent ročně.

A zmírní se i podmínky pro oddlužení – dlužník tuto možnost neztratí v případě starší insolvence ani v případě, pokud nyní nebude schopen splatit aspoň 30 procent svých dluhů, jak to vyžaduje nynější zákon účinný od května 2019.

Dlužníci, kteří vstoupili do oddlužení po účinnosti nového zákona, budou moci využít jeho ustanovení, podle kterého mohou požádat až o přerušení procesu. Proces oddlužení se otevře i jednotlivcům s dluhy z podnikání, tedy zejména živnostníkům.

Maximální úrok pro spotřebitelské úvěry

Spotřebitelským úvěrům, které nebyly spláceny déle než 90 dnů, poslanci omezili maximální výši úroků. Zároveň dali strop sankcím pro osoby samostatně výdělečně činné, pokud se se splátkami opozdí.

Při prodlení delším než tři měsíce pokuta nebude moci přesáhnout 0,1 procenta denně z dlužné částky. Nyní toto omezení platí jen u úvěrů pro běžné spotřebitele. Podle ministryně Schillerové bude změna trvalá, přestože ji přinesla až krize koronaviru.

Změna pro ubytovatele typu Airbnb

Každý, kdo nabízí ubytování na online platformách fungujících na principu sdílené ekonomiky (typu Airbnb), musí s českými úřady nově sdílet informace o uzavřených smlouvách.

Nová povinnost by podle ministerstva pro místní rozvoj měla pomoci v trasování lidí, kteří přišli do styku s lidmi nakaženými koronavirem. Sdílení informací by ale mělo i omezit nedovolené podnikání.

Provozovatelé takových platforem budou muset sdělit na vyžádání živnostenskému úřadu poskytovatele, počet uzavřených smluv o službě cestovního ruchu, celkovou cenu i adresu bytu. Úřady budou moci údaje předávat dalším institucím, třeba hygienickým stanicím a cizinecké policii.

Za porušení hrozí až milionová pokuta. Opozice s nynějším projednáváním nesouhlasila. „Airbnb je vyřešeno na několik let," podotkl Marek Benda (ODS) v souvislosti s nynějším zákazem vstupu cizinců do Česka.

Naopak Piráti regulaci sdílené ekonomiky v ubytování vítali.

Změna pro realitní makléře

Část makléřů a realitních zprostředkovatelů kvůli opatřením proti šíření koronaviru nemůže skládat profesní zkoušky. Ty přitom potřebují k tomu, aby svoji živnost přeměnili na vázanou.

Realitní makléři tak budou moci prokázat odbornost pro svou práci až do začátku března příštího roku namísto začátku letošního září.

Vláda původně navrhovala prodloužení termínu do začátku ledna. Na návrh Vojtěcha Munzara (ODS) prošla doba do začátku března.

Poslanci v normě navíc schválili i další Munzarovu úpravu o uvolnění podmínek pro nové zprostředkovatele, kteří by podnikali pod velkými realitními kancelářemi. Půl roku od nabytí účinnosti zákona by takto mohli působit na základě volné živnosti, nesměli by ale poskytovat službu úschovy peněz.

Cestovní poukazy pro cestovky

Cestovní kanceláře mohou odložit vrácení peněz za zrušené zájezdy kvůli epidemii koronaviru, které měly proběhnout od 20. února do 31. srpna. Místo nich budou klientům vydávat poukazy.

Na odložení platby by měla do 31. srpna příštího roku platit tzv. ochranná doba. Klienti, kteří do tohoto data poukaz nevyužijí, budou mít nárok na vrácení uhrazených záloh.

Poukaz musí být nabídnut bez doplatku za rovnocenný zájezd, navíc v hodnotě částky všech provedených plateb, nejen za holou hodnotu zájezdu. Pokud to nebude možné a ochranná doba skončí, cestovní kancelář bude muset klientovi uhradit veškeré zaplacené zálohy. Hotovost cestovka bude muset lidem vrátit i v případě, že náhradní zájezd v ochranné době nevyčerpají, a to nejpozději do 14 dnů od skončení ochranné doby.

Lidé ze zranitelných skupin mohou poukázku od cestovky odmítnout. Tam patří senioři, nezaměstnaní, osoby s handicapem, rodiče na mateřské či rodičovské dovolené nebo lidé, kteří kvůli koronaviru nemohou pracovat.

Širší možnosti pro ČNB

Česká národní banka dostane širší možnosti obchodování na trzích. Bude moci obchodovat s cennými papíry s delší splatností a s více institucemi na finančních trzích – s pojišťovnami, penzijními

společnostmi nebo dalšími subjekty.

Vláda návrh zdůvodňuje tím, že současné podmínky jsou pro její boj s koronavirem příliš restriktivní, protože ČNB nemůže provádět obchody na volném trhu s nástroji se splatností delší než jeden rok. ČNB také může momentálně obchodovat jen s bankami a spořitelními a úvěrními družstvy.

Původní plán vlády poslanci omezili časově, a to do konce roku 2021. Ministryně financí Alena Schillerová s tím souhlasila. Schválená změna je součástí už dříve projednávané, rozšířenější novely zákona, která ve Sněmovně ještě neprošla schválením. Poslanci se k ní vrátí na příští schůzi.

Strukturální deficit na 4 % HDP

I přes nesouhlas opozice prošel návrh zákona o rozpočtové odpovědnosti, který umožňuje v příštím roce zvýšit strukturální deficit až na 4 % hrubého domácího produktu.

Podle Aleny Schillerové má předloha vytvořit fiskální prostor pro sestavení státního rozpočtu. „Česká ekonomika v roce 2020 velmi pravděpodobně projde bezprecedentním propadem, s nímž se pojí značné deficity veřejných financí, na které není možné reagovat tradiční soustavou fiskálních pravidel," stojí v důvodové zprávě.

Miroslav Kalousek (TOP 09) coby exministr financí naopak nesouhlasil.

„Není žádný důvod o tom v současné době rozhodovat, natož v době legislativní nouze. Navíc všech 27 evropských států svůj zákon o rozpočtové odpovědnosti má a v něm se počítá s rozvolněním fiskálních pravidel jmenovitě i kvůli pandemiím," řekl s tím, že pokud na zákonu vláda trvá, měla počkat na skončení stavu legislativní nouze.

Schváleno v úterý: OSVČ, úvěry i změny ve vyplácení dávek

Co Sněmovna přednostně schválila už o den dříve, tedy v úterý?

Do Senátu zamířila „pětadvacítka" ministryně financí, která přiznává nárok na kompenzační bonus živnostníkům ve výši 25 tisíc korun.

Jednotlivci i firmy by podle další předlohy mohli v souvislosti s epidemií koronaviru přerušit buď na tři, nebo šest měsíců splácení úvěrů a hypoték.

A ministerstvo práce Sněmovnou protlačilo některé změny pro úřady práce – žadatelé o některé sociální dávky nemusejí dokládat svoje příjmy a výdaje za první čtvrtletí letošního roku, dávka se jim má přiznat automaticky podle příjmů z předchozího období.

Zmírnit pak ministerstvo chce i administrativní zátěž, a to tím, že o dávky se bude moci žádat i elektronicky. Na dálku se úřadům práce mohou nově hlásit i nezaměstnaní. Zaměstnavatelé osob se zdravotním postižením v době nouzového stavu při žádosti o příspěvek na jejich zaměstnanost nebudou muset opětovně prokazovat svoji bezdlužnost.